

TOELICHTING behorende bij de vijfde wijzigingsverordening Provinciale milieuverordening provincie Noord-Brabant 2010

Varend ontgassen

Bij het varend ontgassen gooien chemicaliëntankers tijdens het varen op de rivieren hun ruimten open om ladingresten te laten verdampen. Schepen met gevaarlijke stoffen moeten, voordat zij een nieuwe lading kunnen innemen, de restladingdampen kwijt raken. De restladingdampen worden via ontgassen naar de atmosfeer verwijderd. Hoewel er methoden bestaan om de ladingtanks schoon te maken zonder de gevaarlijke stoffen in de atmosfeer te ontgassen, wordt hier uit financiële motieven niet voor gekozen. Dit heeft tot gevolg dat schepen regelmatig ladingtanks met restladingdampen van benzeen en benzeenhoudende mengsels op de wateren als aangegeven in bijlage 9a van deze wijziging van de provinciale milieuverordening in de provincie Noord-Brabant ontgassen. Tijdens het varend ontgassen worden er geen emissiebeperkende voorzieningen getroffen. De dampen worden dus vrij geëmitteerd. Varend ontgassen is op de rivier toegestaan, met uitzondering van enkele zeer giftige stoffen en benzine. Het varend ontgassen van benzeen en benzeenhoudende mengsels op binnenwateren leidt tot aantasting van het milieu en is een potentieel gezondheidsrisico voor omwonenden van de waterwegen. Benzeen is potentieel kankerverwekkend voor de mens en kan een specifieke vorm van leukemie veroorzaken. In het kader van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NeR) geldt voor benzeen een minimalisatie-verplichting, wat inhoudt dat er gestreefd wordt naar nul-emissie. Deze verplichting geldt bij emissiebronnen aan de wal. In dat kader is het vreemd en ongewenst dat benzeen en benzeenhoudende mengsels vanuit een varend schip, zonder emissiebeperkende voorzieningen, geëmitteerd kunnen worden. Emissiebeperkende voorzieningen aanbrengen bij een schip zijn, gezien het ontbreken van ruimte niet mogelijk. Resteert een verbod om varend te ontgassen. Dit heeft tot gevolg dat een schip zich van de dampen van benzeen en benzeenhoudende mengsels dient te ontdoen bij een ontgassingsinstallatie aan de wal. In Moerdijk is een dergelijke installatie aanwezig.

Regelgeving

Internationaal is het transport van gevaarlijke stoffen door de binnenvaart op de Rijn gereguleerd in het ADN-verdrag (ADN = (Accord Européen relatif au Transport International des Marchandises Dangereuses par voie de Navigation). Daarnaast zijn het scheepsafvalstoffenverdrag CDNI (CDNI = Convention relative à la collecte, au dépôt et à la réception des Déchets survenant en Navigation rhénane et Intérieure) en de EU-benzinedistributierichtlijn van belang. Het ADN, CDNI en de benzinedistributierichtlijn kennen geen verbod voor het varend ontgassen van benzeen en benzeenhoudende mengsels. Het is toegestaan mits het niet nationaal of lokaal is verboden. Het ministerie van Infrastructuur & Milieu (I&M) wil vooralsnog geen nationaal verbod en

zet in op een aanpassing van de CDNI. Dat heeft ieders voorkeur maar dat duurt minimaal 4 jaren om te realiseren. Voor een (tijdelijke) oplossing op korte termijn resteert een verbod in de Provinciale milieuverordening (PMV) of Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Gezien de schaalgrootte heeft de PMV de voorkeur.

Verbod in PMV

Met deze wijziging van de provinciale milieuverordening wordt een verbod opgenomen om benzeen en benzeenhoudende mengsels (> 10% benzeen) varend te ontgassen. Het verbod op varend ontgassen van benzeen zal ingaan op 01-01-2015 en voor benzeenhoudende mengsels op 01-01-2016. Gezien de nog uit te breiden capaciteit aan de wal om schepen te kunnen ontgassen, is er voor gekozen om het verbod voor benzeen op 01-01-2015 in te laten gaan en voor benzeenhoudende mengsels een jaar later. Om dezelfde reden is er voor gekozen om het verbod vooralsnog te beperken tot benzeen en benzeenhoudende mengsels (> 10% benzeen).

Benzeen en benzeenhoudende mengsels (> 10% benzeen) zijn op een zogenoemde zwarte lijst geplaatst. Deze zwarte lijst maakt als bijlage deel uit van deze wijziging van provinciale milieuverordening. Daarnaast is er nog een grijze lijst in deze toelichting opgenomen. Op deze grijze lijst staan stoffen waarvan nog onderzocht moet worden of plaatsing op de zwarte lijst gewenst is. Indien uit wetenschappelijk onderzoek voldoende blijkt dat een stof van de grijze lijst naar de zwarte lijst zou moeten, kunnen gedeputeerde staten deze actie uitvoeren. De stoffen die op de grijze lijst zijn geplaatst, zijn geselecteerd aan de hand van de minimalisatieverplichting die hiervoor geldt in de NeR.

Reikwijdte

Het verbod om benzeen en benzeenhoudende mengsels varend te ontgassen geldt op openbare vaarwateren binnen de grenzen van de provincie Noord-Brabant gelegen in de gemeenten:

Aalburg, Bergen op Zoom, Drimmelen, Geertruidenberg, Moerdijk, Steenbergen, Waalwijk, Werkendam en Woudrichem. Het gaat dan om de binnen de grenzen van de provincie Noord-Brabant gelegen wateren zoals: Hollands Diep, Nieuwe Merwede, Boven Merwede, Amer, Bergsche Maas, Volkerak, Zoommeer, Markiezaatsmeer en Theodorus haven.

Er is gekozen voor een verbod voor dit deel van de provincie omdat hier de problematiek speelt en hier een ontgassingsinstallatie aan de wal aanwezig en bereikbaar is.

Een effect van het verbod kan zijn dat schepen buiten de provinciegrens varend ontgassen. Dit kan dan het geval zijn in de provincies Zuid-Holland, Gelderland en Zeeland tenzij ook daar een verbod geldt. Met genoemde provincies is overleg geweest over de consequenties van een Brabants verbod op varend ontgassen.

Ontheffing

In artikel 5.4.4 is een mogelijkheid opgenomen om ontheffing te krijgen van het verbod om benzeen en benzeenhoudende mengsels varend te ontgassen. Deze ontheffing is niet zonder meer verkrijgbaar aangezien er sprake is van

ongewenste kankerverwekkende stoffen die het milieu aantasten en een potentieel gezondheidsrisico veroorzaken. Er kan echter incidenteel wellicht sprake zijn van een geval waarbij het door overmacht niet mogelijk is om bij een walinstallatie te ontgassen en dan kan een ontheffing uitkomst bieden.

Handhaving

Handhaving van het verbod tot varende ontgassen kan qua uitvoering op dezelfde wijze plaatsvinden als nu al met stilliggende binnenvaartschepen mogelijk is. Over de handhaving met betrekking tot stilliggende schepen zijn in 2012 werkafspraken gemaakt waarop kan worden aangesloten. Deze afspraken houden in dat bevoegde handhavers/bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) van de provincie/omgevingsdienst gezamenlijk handhavingsacties organiseren met Rijkswaterstaat (RWS) en het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD). In gerichte controleacties kunnen handhavers van de provinciale milieuverordening meevaren op al aanwezige controlevaartuigen van RWS en KLPD.

Daarnaast kan het KLPD ook zelfstandig dit verbod handhaven.

BIJLAGE Grijs lijst stoffen ontgassingsvrije gebieden

	UN-nummer	klasse	Naam	Omschrijving
a.	2023	2	oxiraan, chloormethyl- (epichloorhydrine)	KLEURLOZE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR
b.	1605	2	1,2-dibroom-ethaan	KLEURLOZE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR.
c.	1010	2	1,3-butadien	KLEURLOOS SAMENGEPERST VLOEIBAAR GAS, MET KENMERKENDE GEUR.
d.	1184	2	ethaan, 1,2 dichloor	KLEURLOZE, STROPERIGE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR. WORDT DONKER BIJ BLOOTSTELLING AAN LUCHT, VOCHT EN LICHT.
e.	1093	2	2-propeennitril (acrylonitril)	KLEURLOZE OF BLEEK GELE VLOEISTOF, MET SCHERPE GEUR.
f.	1259	2	nikkel tetracarbonyl	VLUCHTIGE KLEURLOZE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR.
g.	2029	2	hydrazine	KLEURLOZE, ROKENDE

				EN WATERAANTREKKENDE VLOEISTOF MET SCHERPE GEUR.
h.	1594	2	diethyl sulfaat ester	OLIEACHTIGE KLEURLOZE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR. WORDT BRUIN BIJ BLOOTSTELLING AAN LUCHT.
i.	1086	2	chlooretheen (vinylchloride)	KLEURLOOS SAMENGEPERST VLOEIBAAR GAS, MET KENMERKENDE GEUR.
j.	1040	2	oxiraan (ethyleen oxide)	KLEURLOOS SAMENGEPERST VLOEIBAAR GAS, MET KENMERKENDE GEUR.
k.	1280	2	methyloxiraan, (propyleenoxide)	ZEER VLUCHTIGE KLEURLOZE VLOEISTOF, MET KENMERKENDE GEUR.
l.	1595	2	dimethylsulfaat	KLEURLOZE, OLIEACHTIGE VLOEISTOF.
m.	2608	2	2-nitropropaan	KLEURLOZE, OLIEACHTIGE VLOEISTOF .

